

Het taaljaar 2012

Meningen van bekende taalgebruikers

	1. Wat is de belangrijkste gebeurtenis of trend van het afgelopen taaljaar?	2. Wat is het beste boek (of artikel of de beste website) over taal dat u dit jaar las of gebruikte?
 <p>Rien van den Berg journalist, initiator tv-serie <i>Dat is andere taal!</i></p>	<p>1. Rutte, toen hij merkte dat Samsom echt niet in het kabinet wilde: "Toen ben ik gestopt met zeuruh." "Doe zelluf normaal" was geen incident. Sterft het Binnenhofs uit?</p>	<p>2. Ons boek <i>Dat is andere taal!</i> natuurlijk. Maar serieus: de bijdragen aan dat boek van Marc van Oostendorp. Zo veel verstand van zijn vak, en toch zo helder en geestig schrijven ...</p>
 <p>Marianne Boogaard en Mathilde Jansen (I.) samenstellers <i>De taalcanon</i></p>	<p>1. Het Drongo-festival, het eerste festival rondom meertaligheid: typerend voor een groeiend besef van de meerwaarde van een meertalige opvoeding.</p>	<p>2. De tv-serie <i>Dat is andere taal!</i>, over dialecten en meertaligheid in Nederland.</p>
 <p>Aaf Brandt Corstius columnist</p>	<p>1. Ik heb nog nooit zo vaak het woord <i>tweestrijd</i> gehoord als tijdens de verkiezingen. Het ging om de tweestrijd tussen de PvdA en de VVD. Ik vond dat raar klinken; voor mij was een tweestrijd altijd iets waar je zelf, in je eentje, in zit.</p>	<p>2. <i>En dan nog iets</i>, van Paulien Cornelisse.</p>
 <p>Bart Chabot dichter</p>	<p>1. Het in woord en beeld inzetten van het gehandicapte dochtertje van Diederik Samsom in diens verkiezingscampagne.</p>	<p>2. <i>Nrc.next</i> en het tv-programma <i>Wat kiest Nederland</i> deden aan factchecken. Voor het eerst werden politici op tv geconfronteerd met het waarheidsgehalte van hun uitspraken.</p>
 <p>Wim Daniëls taalpublicist en columnist</p>	<p>1. Het verkiezingsaffiche van de SGP sloeg alles: "Daad bij het Woord". Dat weggelaten lidwoord voor <i>daad</i> was om te voorkomen dat mensen aan 'de geslachtsdaad' zouden denken. Zondig vond ik het.</p>	<p>2. Dit jaar verscheen de paperbackeditie van het boek <i>Writing</i> van Barry B. Powell. Het is een intrigerende studie naar het ontstaan van schrijfsystemen in vroegere culturen.</p>
 <p>Adriaan van Dis schrijver, programmamaker</p>	<p>1. Radioprogramma's en kranten laten hun luisteraars en lezers steeds meer over van alles en nog wat hun mening spuien. De stem van het volk? Nee, de pratende onderbuik, en vooral een goedkope manier om radio en krant te vullen.</p>	<p>2. Als ik vastzit en mijn taal wil oprfrissen, lees ik sinds kort stukjes uit de Afrikaanse Bijbel. Niet om God, maar om in een taal naast mijn taal uit wandelen te gaan.</p>
 <p>Gert Haverkate voorzitter Genootschap Onze Taal</p>	<p>1. Dat het dit jaar nóg weer minder uitmaakte of je als mediastem nu wel of niet een behoorlijke uitspraak hebt. Waarom zegt uitgerekend de man van de verkeersinformatie 'kilomajter'?</p>	<p>2. Ik ben zeer geïnteresseerd in lexicografie. Daarover valt veel moois te lezen in <i>Trefwoord</i>, te vinden via de website van de Fryske Akademy.</p>
 <p>Peter Vandermeersch hoofdredacteur <i>NRC Handelsblad</i></p>	<p>1. Het stigmatiserend gebruik van het woordje <i>die</i>: "die Grieken", "die Polen" en zelfs "die Belg van de NRC".</p>	<p>2. <i>Hoe bereidt je een paard? en andere onuitroeibare taalfouten</i>, van mijn NRC-collega Friederike de Raat.</p>

Foto: Thijs Barnels

Foto: Heidi Wijs Fotografie

Foto: Tessa Posthumus de Boer

Foto: Onze Taal

Foto: NRC Handelsblad

De belangrijkste gebeurtenis, het beste boek, het mooiste en het ergste woord – de redactie vroeg een aantal spraakmakende taalgebruikers wat hun het afgelopen jaar zoal opviel.

3. Wat is het ergste woord van 2012?

3. *Wurgkabinet*. Manipulatief woord. Wurgen is onontkoombaar onder dit gesternte. *Wurgkabinet* is een scheldwoord voor iemand die iets anders wurgten wil dan jij.

3. *Rijks museum*.

3. Ik vind *twexit* een heel irritant woord, omdat het zo megalomaan is. Dat je het nodig vindt om te melden dat je even van Twitter af gaat! Zodat je volgers niet vertwijfeld achterblijven.

3. *Het radicale midden*, van het CDA.

3. *Opspoorburger*. Dat is iemand die na het zien van het tv-programma *Opsporing verzocht* meteen zelf op patrouille gaat. *Doe-het-zelf-agent* vind ik sympathieker.

3. *Passie*. Je kunt geen ei meer koken of het moet met passie. Bedoeld wordt: inzet. En soms, heel soms: hartstocht. Verder versluierungen als *Met alle respect, maar ...* Beleefd voor: 'U kletst uit uw nek.' Of *Ik begrijp de commotie, maar ...* Bedoeld is: 'We drijven onze zin toch door.'

3. *Eigenstandig*. Als het in de betekenis 'zelfstandig' gebruikt wordt, hoor ik liever *zelfstandig*. Als het in een andere betekenis gebruikt wordt, lukt het mij telkens niet die betekenis te vatten.

3. Ik gruvel van *over je schaduw heen springen* als het gaat over de *grexit*. Zeker als dat *geretweet* wordt.

4. Wat is het mooiste woord van 2012?

4. *Zelfverlossing*. In *Dit zijn de namen* van Tommy Wieringa komt een barmhartige samaritaan voor. Een van zijn 'slachtoffers' vraagt zich voortaan af hoe hij zichzelf van zijn schuld tegenover zijn verlosser kan bevrijden.

4. *Taalcanon*. :-)

4. *Falend*. Dit hoor ik mijn stiefkinderen heel vaak zeggen. Het betekent 'triest' of 'mislukt'. Het is misschien al langer in de mode, maar drong pas dit jaar tot mijn huishouden door.

4. *Polderen*, dat eind dit jaar zijn comeback maakte.

4. *Staartrknaller*. Tom Egbers gebruikte het voor een belangrijke wedstrijd tussen twee ploegen die onder aan de ranglijst stonden. Maar hij keek erbij alsof hij het thuis ook gebruikt voor een scheet.

4. Mogen het er ook drie zijn? Je hoort ze nog maar zelden, maar bewindslieden zouden ze zich als de donder eigen moeten maken. Nadat ze bedankt zijn voor een interview horen ze niet af te sluiten met *graag gedaan*, maar met *tot uw dienst*.

4. *Gordijnbonus*. Was dit woord er eigenlijk ook al bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2010?

4. Ik deed weer mijn best om het prachtige woord *goesting* wijd te verspreiden.

5. Wie was dit jaar de beste taalgebruiker?

5. Willem Jan Otten. Schreef *De vlek*, novelle in verzen, eind 2011, maar ik had heel 2012 nodig om te ontdekken hoe knap dit is. Zelden is er meer gezegd in minder taal.

5. Gerrit Komrij.

5. Ik vind de teksten van Mme ZsaZsa, een Belgische blogster, altijd mooi. Traditionele, alternatieve vegetariërs noemt zij op haar blog bijvoorbeeld: "werkloos, dreadlocks- en okselhaardragend gespuis met teensletsen aan".

5. De voorpagina van *De Telegraaf*, met koppen als "Rechtsom of Samsom" en "Marx Rutte" – niet 'mijn ding', maar qua taalgebruik knap werk.

5. Met afstand Erica Terpstra in haar programma *Erica op reis*. "Straks, en daar zie ik nu al naar uit, de hedendaagse indiaan." Mooier kun je het niet krijgen, lijkt me.

5. De historicus H.L. Wesseling. Hij schreef een leerzaam en geestig boek over Charles de Gaulle: *De man die nee zei*. Zo hoort een geleerde te schrijven: helder, licht van toon en zonder dikke woorden.

5. Bas Heijne. Bijvoorbeeld omdat hij bepaalde lokale bestuurders prachtig beschreef als "zonnekoningen in vergaderzalen met neonlicht, slechte koffie en ecomokken".

5. De tientallen lezers van de krant die ons dagelijks wijzen op onze vreselijke fouten.